

គម្រោងបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យាដាំប្រើបង្កើនផលិតភាពដុំចិត្តកម្ពុជា
(TSTD — TA 7305-CAM)

បច្ចេកទេសដាំដំណាំ

ប្រកាសកម្រិត

ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១២

អារម្ភកថា

គម្រោងបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីបង្កើនផលិតភាពជុំវិញតំបន់ទន្លេសាប (TSTD) ជាគម្រោងជំនួយ បច្ចេកទេស ដែលផ្តល់សហ-ហិរញ្ញប្បទានឥតសំណងសម្រាប់អនុវត្ត ដោយរដ្ឋាភិបាលហ្វីលីពីន មូលនិធិដៃគូអ៊ី-អាស៊ី និង ចែករំលែកពុទ្ធិនៃសាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ និង ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (អេឌីប៊ី) ។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ចូលរួមបដិភាគមិន មែនជាថវិកា (ធនធានមនុស្ស ការិយាល័យបំពេញការងារ...) សម្រាប់អនុវត្តគម្រោង។ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ជាអ្នក ចាត់ចែងប្រតិបត្តិការផ្ទាល់ ជំនួសមុខឲ្យម្ចាស់ជំនួយ ។ គម្រោង កំពុងធ្វើការសាក ល្បងបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្ម និង ផ្តល់សេវាព័ត៌មានជនបទ ដើម្បីបង្កើន និង ពង្រីកប្រាក់ប្រភពចំណូលរបស់គ្រួសារកសិករខ្នាតតូច ក្នុងខេត្ត កំពង់ចាម កំពង់ធំ សៀមរាប និង បន្ទាយមានជ័យ។

គម្រោងបានអនុវត្តកម្មវិធីធ្វើបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យាផលិតកម្មដំណាំបន្លែ ក្នុង ខេត្តកំពង់ចាម និង ខេត្តកំពង់ធំ ដោយសហការជាមួយ ក្រុមហ៊ុនគ្រាប់ពូជបន្លែ អ៊ីស្តធីស្ត្រីស៊ីដ អ៊ិនធើណេសិនណាល (East West Seed International) ក្នុងរូបភាពកិច្ចសហការភាពជាដៃគូសាធារណៈ-ឯកជន ។ អ្នកបច្ចេកទេសរបស់ក្រុមហ៊ុន បាន សហការជាមួយមន្ត្រីកសិកម្ម នៅតាមមូលដ្ឋានក្នុងខេត្តទាំងពីរ បានអនុវត្តកម្មវិធីធ្វើបង្ហាញ និងបណ្តុះបណ្តាល បច្ចេកទេសផលិតកម្មបន្លែ ដោយប្រើវិធីសាស្ត្របង្រៀនឱ្យធ្វើអនុវត្តជាក់ស្តែង (សាលារៀនបន្លែកសិករ) ជាជំហានៗ តាមដំណាក់កាលលូតលាស់ ពេញមួយវដ្តដំណាំ។

សៀវភៅណែនាំបច្ចេកទេសសម្រាប់កសិករ ស្តីពី **បច្ចេកទេសត្រួសក់រុទ្ធិង** នេះ បានរៀបចំឡើងដើម្បីផ្តល់ នូវចំណេះដឹង និង ចំណេះធ្វើជាក់ស្តែង ដល់គ្រួសារកសិករ ស្តីពី ការដាំដំណាំនេះ តាមបច្ចេកទេសថ្មី ដែលអាចដាំ បានគ្រប់រដូវ ពេញមួយឆ្នាំ។ បច្ចេកទេសថ្មីនេះ ជួយគ្រួសារកសិករ ឲ្យមានប្រភពចំណូលថ្មី ជាប្រចាំបន្ថែមមួយទៀត ដោយប្រើប្រាស់ឱ្យកាន់តែអស់លទ្ធភាពនូវធនធានដី-ទឹក និង ធនធានផ្សេងទៀតដែលគ្រួសារមាន ។

ខ្លឹមសារក្នុងសៀវភៅណែនាំបច្ចេកទេសសម្រាប់កសិករនេះ បានរៀបចំឡើងដោយក្រុមអ្នកបច្ចេកទេសអនុវត្ត របស់ក្រុមហ៊ុនគ្រាប់ពូជបន្លែ អ៊ីស្តធីស្ត្រីស៊ីដ សម្រាប់កសិករ ដោយផ្អែកលើជំហានអនុវត្តជាក់ស្តែង និង បទពិសោធន៍ ទទួលបានជោគជ័យក្នុងការដាំដំណាំនេះ រយៈពេលពីររដូវកន្លងមក នៅក្នុងខេត្តទាំងពីរ ។ ក្នុងការរៀបចំឯកសារនេះ មានការចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ក្នុងការផ្តល់គំនិត និង ការសម្រួល និងបន្ថែមខ្លឹមសារបច្ចេកទេស ក៏ដូចជា ផ្នែករចនាបថ សរសេរ និង ប្រាស្រ័យទាក់ទងផ្សព្វផ្សាយ ការកត់ត្រាសំរាប់គ្រប់គ្រងកសិដ្ឋាន និង វិភាគសេដ្ឋកិច្ចផលិតកម្ម របស់ លោក **លីវ លាងហ៊ី** អនុប្រធានក្រុមទីប្រឹក្សាគម្រោង និង អ្នកជំនាញផ្នែកផ្ទេរ និង ផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យា។

ការអនុវត្តន៍កម្មវិធីធ្វើបង្ហាញ និងបណ្តុះបណ្តាល ស្តីពី **ការដាំដំណាំត្រួសក់រុទ្ធិង** តាមបច្ចេកទេសថ្មីនេះ អាចទទួលបានជោគជ័យ ដោយសារមានការគាំទ្រជាប់ជាបន្តពីថ្នាក់ដឹកនាំ និង បុគ្គលិកក្រុមទីប្រឹក្សាគម្រោង ពី លោក **ប្រាក់ ថាវអមិជា** ប្រធានសម្របសម្រួលគម្រោង TSTD និង ជាអគ្គលេខាធិការរង នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខា ប្រមាញ់ និង នេសាទ និង ពីមន្ទីរកសិកម្មខេត្ត ទាំងពីរ។

ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១២

ទំនាក់ទំនងព័ត៌មានបន្ថែម

លោក លីវ លាងហ៊ី អ្នកជំនាញផ្នែកផ្ទេរ និង ផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យា នៃគម្រោង TSTD
អ៊ីម៉ែល : livleanghy@gmail.com

១. ការរៀបចំដី និង ធ្វើរង

- សំអាតដីចំការ និង រើសស្មៅចេញឱ្យអស់
- ភ្ជួរ រាស់ដីឲ្យបានម៉ដ្ឋ ហើយហាលឱ្យបានពី១០ទៅ១៥ថ្ងៃ ។
- ភ្ជួរដី (គោក្របី ឬ គោយន្ត) ជម្រៅពី ១៥ ទៅ ២០ សង់ទីម៉ែត្រ។

ការលើករងដាំ:

- ទទឹងរង: ១ ម៉ែត្រ និងបណ្តោយទៅតាមលទ្ធភាពដី តែមិនគួរឲ្យលើពី ១៥ ម៉ែត្រ ដែលធ្វើឲ្យពិបាកក្នុងការថែទាំដូចជា ស្រោចទឹកដក ស្មៅជាដើម។
- កំពស់: នៅរដូវប្រាំង ពី២០ ទៅ ៣០ សង់ទីម៉ែត្រ និង នៅរដូវវស្សា ពី៣០ ទៅ ៥០ សង់ទីម៉ែត្រ ។
- ដាក់លាមកសត្វស្លូត ឬ ជីកំប៉ុស្ត ក្នុងបរិមាណពី ១ ទៅ ២ គីឡូក្រាម ក្នុងផ្ទៃដីរង១ ម៉ែត្រការ៉េ កប់ទ្រាប់បាតរង ដោយច្របល់វាឲ្យសព្វល្អជាមួយដីរង។ (សូមមើលតារាងប្រើប្រាស់ដី នៅទំព័រខាងមុខ)
- គ្របរង: ធ្វើបានពីរប្រភេទ ដើម្បីទប់ស្កាត់ការហូរច្រោះរង ការពារសំណើមដី កាត់បន្ថយការដុះស្មៅ។

ក. ធ្វើរងប្រើប្រាស់ស្លាស្តិចគ្របដី

១. ផ្ទៃប្រាស្តិចពណ៌ទឹកប្រាក់ ដាក់ខាងលើ

២. ប្រើបន្ទះឬស្បៀស្តើងដែលមានមុខស្រួចសំរាប់ខ្ចាស់ជើងរងប្រាស្តិច

៣. ដោតបន្ទះឬស្បៀ នៅសងខាងជើងរងប្រវែងពី១៥ ទៅ២០សង់ទីម៉ែត្រ

៤.យកដីសង្កត់ជើងរងសងខាង

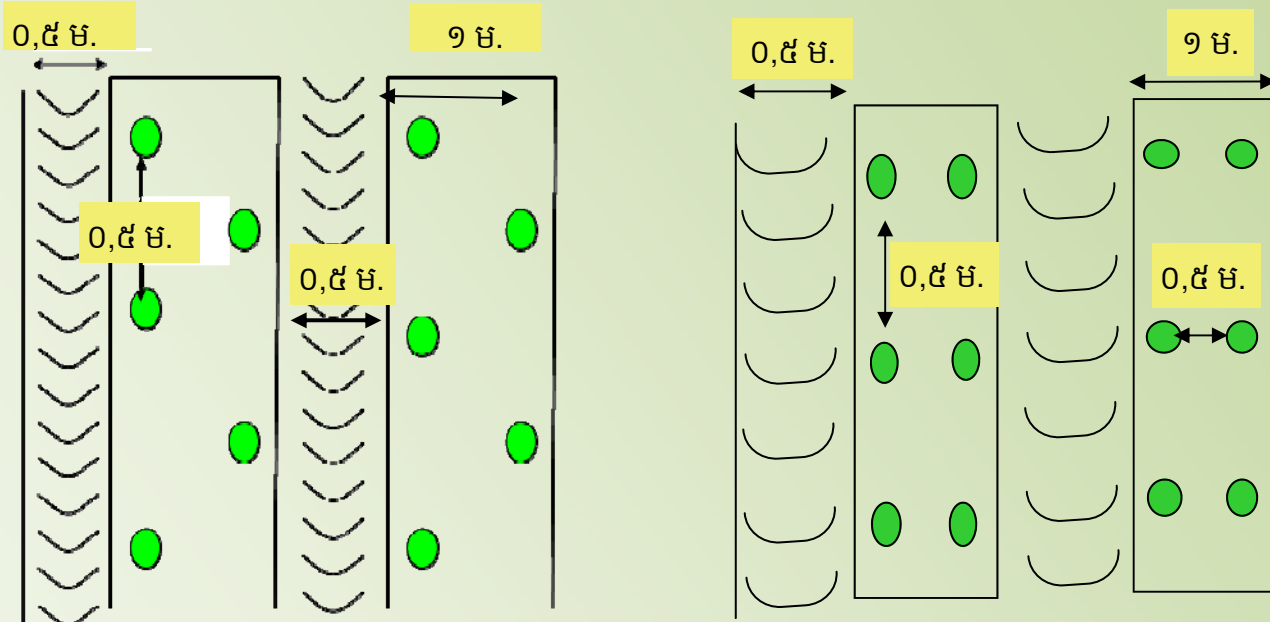
៥.ចោះរណ្តៅដោយប្រើកំប៉ុងក្តៅ

១. ប្រើខ្សែទាញតំរង់ ដើម្បីចោះរណ្តៅដាំកូន និង ប្រើខ្នាតសំរាប់ចោះរណ្តៅ ពីគុម្ពមួយ ទៅគុម្ពមួយ

២. ប្រើកំប៉ុងក្តៅសំរាប់ចោះរណ្តៅ

៣. រៀបចំទ្រើង សំណាញ់ឲ្យហើយ និងបញ្ចូលទឹកតាមចន្លោះរង មុនពេលដាំ។

ខ. លើករងប្រើចំបើងគ្រប

រណ្តៅអាចបោះជាមុំចង្រ្កាន ឬ បួនជ្រុង

២. ការធ្វើរោងបណ្តុះកូន

ការធ្វើរោងបណ្តុះកូនបន្លែ គឺអាចធ្វើឱ្យគ្រាប់ដុះបានល្អ កាត់បន្ថយការរលួយកូន និង អាចការពារកូនដំណាំ បានពីការឆ្លងជម្ងឺពី សត្វល្អិតចង្រៃ (ដែលមកយាយីកូនដំណាំ)។ រោងបណ្តុះកូនបន្លែ អាចធ្វើតាមទំហំខាងក្រោម៖

- ដំបូលសំរាប់គ្របរាន៖ កំពស់ ពី ១,៨ ទៅ ២ម៉ែត្រដើម្បី ងាយស្រួលចេញចូលថែទាំ
- កំពស់រាន៖ ពី ០,៨ ទៅ ១ម៉ែត្រពីដី
- ទទឹងរាន៖ ពី ០,៨ ទៅ ១ម៉ែត្រ
- មានដំបូលការពារទឹកភ្លៀងនិងសំណាញ់ការពារពន្លឺថ្ងៃ (ជាការប្រសើរប្រើសំណាញ់មានពណ៌បៃតង)
- មានជញ្ជាំងធ្វើពីសំណាញ់មុង ការពារសត្វល្អិត។

៣. ការរៀបចំដីបណ្តុះ

- យកដីមានជីជាតិ ១ ភាគលាយជាមួយដីលាមកគោស្លូត ឬ ជីកំប៉ុស្តិ៍ ២ ភាគ និងជេរអង្គាម ពី២ ទៅ ៤ ភាគ (ជេរអង្គាមត្រូវត្រាំទឹករយៈពេល ពី៣ ទៅ ៤ យប់)
- យកល្បាយដែលបានលាយច្របល់ហើយទៅលឹងរហូតក្តៅសព្វទាំងអស់

ផលប្រយោជន៍នៃការលាយល្បាយដីសម្រាប់បណ្តុះកូន គឺ ៖

- គ្រាប់ងាយដុះ ឬសដុះលូតលាស់ល្អ
 - កូនបន្លែស្រូបយកជីជាតិបានគ្រប់គ្រាន់
 - សម្លាប់មេរោគ(ជម្ងឺ) ដែលបង្កឲ្យកូនបន្លែរលួយ
 - សម្លាប់គ្រាប់ស្មៅចង្រៃដែលដុះជណ្តើមយកជីពីកូនបន្លែ
 - សម្លាប់ពងសត្វល្អិត និង សត្វល្អិតចង្រៃក្នុងដីដែលបំផ្លាញគ្រាប់បន្លែ
- យកដីដែលលឹងហើយទុកឲ្យត្រជាក់សិន ទើបដាក់ក្នុងកន្លែង ឬ ថាសបណ្តុះ

យកដីបណ្តុះលឹង ហើយដាក់កន្លែង ឬ ថាសបណ្តុះ

៤. ការរៀបចំបណ្តុះកូនត្រសក់

- ត្រូវរៀបចំបណ្តុះគ្រាប់ ព្រមពេលជាមួយគ្នានឹងការលើករងដាំ
- ការបណ្តុះកូនត្រសក់
 - យកគ្រាប់១គ្រាប់ដាក់ក្នុងបណ្តុះផ្ទាល់ក្នុង ១ កន្លែង ឬ ១ រន្ធ ១ រន្ធ ថាសបណ្តុះ ដែលបានដាក់ដីហើយ។
 - ឆាយដី កំរស់ ១ សង់ទីម៉ែត្រ (កន្លះថ្នាំងដៃ) ពីលើគ្រាប់
 - ស្រោចទឹកឲ្យជោគ ទើបយកថាស ឬ កន្លែងដែលដាក់គ្រាប់ ហើយ ទៅដាក់ក្នុងរោងបណ្តុះ។
 - ស្រោចទឹករៀងរាល់ពេលព្រឹកឲ្យជោគល្មម (អាចពី ១ ទៅ២ដង ក្នុង១ ថ្ងៃ អាស្រ័យតាមស្ថានភាពដី)។ បើសិនដីស្ងួតពេក អាច ធ្វើឲ្យគ្រាប់មិនដុះ។

១. ដាក់គ្រាប់ក្នុងថាសបណ្តុះ

៣. យកថាសបណ្តុះដាក់ក្នុងរោងបណ្តុះ

២. ឆាយដីបណ្តុះពីលើគ្រាប់ទើបស្រោចទឹក

៥. ការដាំកូនត្រសក់

កូនត្រសក់មានអាយុ៧ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីដុះគ្រាប់ហើយអាចយកដាំបាន។ បន្ទាប់ពីគ្រាប់ដុះបាន៣ថ្ងៃ ត្រូវយកកូន ត្រសក់ទៅដាក់ឲ្យត្រូវពន្លឺថ្ងៃ និង កាត់បន្ថយការស្រោចទឹកដើម្បីពង្រឹងកូន មុនពេលដាំ (មិនស្រពោន បន្ទាប់ពីដាំ)។

- ដាក់ដីគីមីតាមរណ្តៅច្របល់ជាមួយដីឲ្យសព្វ (បើបានដាក់ដីមុនពេលគ្របប្លាស្ទិចហើយ មិនចាំបាច់ដាក់ដីថែមទៀតទេ)។

- បញ្ចូលទឹកតាមចន្លោះរងដាំគ្របប្លាស្ទិច (បើស្រោចដោយដៃក្នុងរណ្តៅរងគ្របប្លាស្ទិច អាចបណ្តាលឲ្យកូនបន្លែស្លាកស្រពោន) ឬ ស្រោចទឹកលើរងដែលគ្របចំបើង ។
- ដាំកូនត្រសក់នៅពេលរសៀល
- របៀបដកកូនបន្លែចេញពីថាសបណ្តុះ គឺយកម្រាមដៃបាតថាសឡើងលើ ហើយដៃម្ខាងទៀតដកកូនត្រសក់ ជួមដើម្បីកុំឲ្យដាច់ឬស។

យកម្រាមដៃបាតថាស ហើយដៃម្ខាងទៀតទាញ

- ដាំកូនត្រសក់ត្រឹមដីកំណើត
- ដាំកូនកប់លិចដើម (ដីកំណើត) ធ្វើឲ្យរលួយកូន

៦. ការថែទាំ

៦.១ ការដាក់ដីគីមីបំប៉ន

ពូជត្រសក់បង្កាត់ (អ៊ីប៊្រីដ) ត្រូវដាក់ដីគីមី និង ស្រោចទឹកឲ្យទៀងទាត់ ទើបផ្តល់ផ្លែផ្កាបានច្រើន។ ពេលវេលា និង បរិមាណដីត្រូវដាក់ អាស្រ័យតាមប្រភេទដី ។ ដាក់ដីបំប៉នឱ្យទៀងទាត់ រៀងរាល់៧ ថ្ងៃម្តង បន្ទាប់ពីដាំកូនបន្លែហើយ ។ ចំពោះដីខ្សាច់ ត្រូវដាក់ដីឱ្យញឹកញាប់ តែក្នុងបរិមាណតិចជាងដី ដែលមានល្បាយច្រើនជាងខ្សាច់។

បរិមាណ និង ពេលវេលាការដាក់ដីសំរាប់ត្រសក់ពូជបង្កាត់

ពេលវេលាដាក់ដី	ប្រភេទដី	បរិមាណដី	កន្លែងដាក់ដី
មុនពេលដាំ ១៥ថ្ងៃ	ដីសរីរាង្គ (លាមកសត្វ ដែលពុកផុយ ឬ កំប៉ុស្ត)	១-២ គីឡូ ក្នុង ១ ម៉ែត្រការ៉េ	កប់ដីកណ្តាលរង (ពេលរៀបចំរងដាក់គម្របរង)
មុនដាំពី៥ ទៅ ៧ថ្ងៃ (បន្ទាប់ពីចោះរង)	ដី ២០-២០-១៥	៥ក្រាម (១ គម្របដបទឹក សុទ្ធតូច) ក្នុង ១គុម្ព	បុកកប់កណ្តាលរណ្តៅ (មុនដាំ ពី៥ ទៅ ៧ ថ្ងៃ)
ក្រោយដាំកូនបាន ៧ថ្ងៃ	ដី ៤០-០-០	៥ ក្រាម ក្នុង ១គុម្ព (២ រន្ធសងខាងគុម្ព)	កប់ដីចំងាយគល់ពី ៨ ទៅ ១៥ សង់ទីម៉ែត្រ (សងខាងគុម្ព)
ក្រោយដាំកូនបាន ១៤ថ្ងៃ	ដី ២០-២០-១៥	៥ ក្រាមក្នុង ១គុម្ព (១ រន្ធ ១គុម្ព)	កប់ដីចំងាយគល់ពី ១៨ ទៅ ២៥ សង់ទីម៉ែត្រ
ក្រោយដាំកូនបាន ពី ១៨ ទៅ ១៩ ថ្ងៃ	ដីបំប៉នបាញ់ស្លឹក (ដី ៣០-៥-៥)	៥០ក្រាមទឹក១៦លីត្រ (ដី ៥០០ ម៉ែត្រការ៉េ)	បាញ់លើស្លឹក និងដើម
ក្រោយដាំកូនបាន ២១ ថ្ងៃ	ដី ២០-២០-១៥	៥ ក្រាមក្នុង ១គុម្ព (១ រន្ធ ១គុម្ព)	កប់ដីចំងាយគល់ពី ១៨ ទៅ ២៥ សង់ទីម៉ែត្រ
ក្រោយដាំកូន ២៨ថ្ងៃ ក្រោយដាំកូនបាន ពី ២៩ ទៅ ៣១ ថ្ងៃ	ដី ០-០-៦០ ដីបំប៉នបាញ់ផ្លែផ្កា (ដី ១១-៩-៤០)	៥ ក្រាមក្នុង ១គុម្ព ៥០ក្រាមទឹក១៦លីត្រ (ដី ៥០០ ម៉ែត្រការ៉េ)	កប់ដីចំងាយគល់ពី ១៨ ទៅ ២៥ សង់ទីម៉ែត្រ បាញ់លើស្លឹក ដើម ផ្កា
ក្រោយដាំកូនបាន ៣៥ថ្ងៃ	ដី ០-០-៦០ លាយ ដី ១៦-២០-០	៥ ក្រាមក្នុង ១គុម្ព (១ រន្ធ ១គុម្ព)	កប់ដីចំងាយគល់ពី ១៨ ទៅ ២៥ សង់ទីម៉ែត្រ
ក្រោយដាំកូនបាន ៤៣ថ្ងៃ	ដី ០-០-៦០ និង ដី ១៦-២០-០	៥ ក្រាមក្នុង ១គុម្ព ៣ ក្រាមក្នុង ១គុម្ព	កប់ដីចំងាយគល់ពី ១៨ ទៅ ២៥ សង់ទីម៉ែត្រ (១ រន្ធ ១គុម្ព)
ក្រោយដាំកូនបាន ៥១ថ្ងៃ ក្រោយដាំកូនបាន ពី ៥២ ទៅ ៥៤ ថ្ងៃ	ដី ០-០-៦០ លាយ ដី ១៦-២០-០ បាញ់ដី បំប៉នផ្លែផ្កា (ដី ១១-៩-៤០)	៥ ក្រាមក្នុង ១គុម្ព ៥០ក្រាមទឹក១៦លីត្រ (ដី ៥០០ ម៉ែត្រការ៉េ)	កប់ដីចំងាយគល់ពី ១៨ ទៅ ២៥ សង់ទីម៉ែត្រ (១ រន្ធ ១គុម្ព) បាញ់លើស្លឹក ដើម ផ្កា
ក្រោយដាំកូនបាន ៦០ថ្ងៃ	ដី ០-០-៦០	៥ ក្រាមក្នុង ១គុម្ព (១ រន្ធ ១គុម្ព)	កប់ដីចំងាយគល់ពី ១៨ ទៅ ២៥ សង់ទីម៉ែត្រ
ចំណាំ៖ ដី១០ក្រាម (ប្រហែល ១ស្លាបព្រាបាយស្មើ) និង ៥ក្រាម (ប្រហែល កន្លះស្លាបព្រាបាយ ឬ ១ គម្របដបទឹកសុទ្ធតូច)។			

របៀបដាក់ដីគីមី

ក. ទីតាំងដាក់ដីបំប៉ន

- រងគ្របបង្ហាញស្លឹក ឬ គ្របចំបើង ត្រូវយកឈើបុករណ្តៅសងខាងគុម្ព ទើបដាក់ដី ។
- ដាំកូនបន្លែបានរយៈពេល២អាទិត្យ ត្រូវដាក់ដីចំងាយ ៥ សង់ទីម៉ែត្រ ពីគល់។
- ដាំកូនបានរយៈពេល ៤អាទិត្យ ត្រូវដាក់ដី ចំងាយ ពី១៨ ទៅ ២៥សង់ទីម៉ែត្រ ពីគល់។
- ដាំកូនបានលើសពី៦អាទិត្យ ត្រូវដាក់ដីនៅ ចន្លោះកណ្តាល ពីគុម្ពមួយទៅគុម្ពមួយ។

ខ. ពេលវេលាដាក់ដីបំប៉ន

- ដាក់ដីបំប៉នឱ្យបានទៀងទាត់បន្លោះពី៧ ទៅ ១៥ថ្ងៃម្តង បន្ទាប់ពីដាំកូនបន្លែហើយ គឺ អាស្រ័យតាមប្រភេទដី។ ចំពោះដីខ្សាច់ ត្រូវដាក់ដីឱ្យបានញឹកញាប់ តែបរិមាណតិចជាងដី មានល្បាយ ច្រើនជាងខ្សាច់។
- មិនត្រូវដាក់ដីនៅពេលថ្ងៃក្ដៅឡើយ ដើម្បីជៀសវាងការប៉ះពន្លឺថ្ងៃក្ដៅខ្លាំង ធ្វើឱ្យដីកាយ ហើយឆ្ងល់ខ្លោចស្លឹក ដើមស្រោចទឹកភ្លាម បន្ទាប់ពីដាក់ដីហើយ។

៦.២ ការស្រោចទឹក

- ត្រូវស្រោចទឹកនៅពេលព្រឹក ដោយបញ្ចូលទឹកតាមចន្លោះរង។ បើស្រោចពេលថ្ងៃត្រង់ ឬ ពេលល្ងាច (ដីសើមនៅពេលយប់) អាចធ្វើឱ្យត្រសក់មានបញ្ហាដូចជា រលួយ ឬ រលាកដើម។
- ស្រោចទឹកឱ្យបានទៀងទាត់ មិនត្រូវឱ្យដីស្ងួតជាពិសេសបន្ទាប់ ពីដាំកូនហើយ ។ ពីព្រោះកូនដំណាំត្រូវការទឹក ដ៏សំរាប់ដុះលូត លាស់ ឬស ដើម ស្លឹក ផ្កា ផ្លែ។
- បើពិនិត្យឃើញនៅក្បែរគល់ស្ងួត(មិនអាចលុបញ្ចេញជាដុំមូលបាន) ត្រូវស្រោចទឹកបន្ថែម។ បើដីនៅក្បែរគល់ត្រសក់សើមខ្លាំង (ច្របាច់ដីមានទឹកហៀរតាមម្រាមដៃ) មិនត្រូវដាក់ទឹកបន្ថែម ទេ។ ទឹកដក់ច្រើនពេកធ្វើឱ្យត្រសក់រលួយឬស ឬ ងាប់ដើមបាន

៦.៣ ការចងដើម និង ការកាត់ស្លឹក

- ចងដើមត្រសក់ជាប់នឹងខ្សែសំណាញ់ទ្រើង ឬ ទ្រើងឬស្សី ដើម្បី ទប់ដើមឱ្យមានលំនឹងឡើងទ្រើង ជាពិសេសនៅរដូវដែលមាន ខ្យល់។
- កាត់ស្លឹកដែលនៅជាប់នឹងដីចេញ ដើម្បីជៀសវាងការខ្ចាត់ដីប៉ះប្រឡាក់ ដែលជាហេតុនាំឱ្យឆ្លងជំងឺ។

កាត់សន្លឹកផ្នែកខាងក្រោម

ចងដើមជាប់នឹងសំណាញ់ទ្រើង

៦.៤ ការជ័រស្មៅ

ត្រូវជ័រស្មៅឲ្យបានស្អាត ទោះបីជាជ័រគ្របចំបើង ឬ គ្របប្លាស្ទិចក៏ដោយ។ ស្មៅនៅតាមចន្លោះដង ឬ ក្នុង ចំការ គឺជាជំរកសត្វល្អិតចង្រៃបំផ្លាញ និងជាភ្នាក់ងារចម្លងជម្ងឺដល់ដំណាំ។

៧. ជម្ងឺ និង សត្វល្អិតចង្រៃ

៧.១ ជំងឺទំលៀងស្លឹក

វាកើតមានលើស្លឹក ដែលយើងអាចមើលឃើញមានចំណុចអុចពណ៌លឿង រាងជ្រុងៗ ហើយដុំពណ៌នេះប្រែជាពណ៌ត្នោត។ នៅពីក្រោមផ្ទៃស្លឹកមានឆាមដុំៗពណ៌ខ្មៅ (មើលបញ្ជីរាយនាមជាមួយពន្លឺព្រះអាទិត្យ)។

ការកំចាត់ជម្ងឺទំលៀងស្លឹក	ការការពារជម្ងឺទំលៀងស្លឹក
១. បេះស្លឹកជម្ងឺចេញពីដើមដោយដៃ ឬ ឧបករណ៍សំរាប់កាត់ (កូនកាំបិត កន្ត្រៃ) រួចយកស្លឹកនេះទៅកប់។ ២. បាញ់ថ្នាំមេតាឡាក់ស៊ីល (Metalaxyl) ដោយឆ្លាស់គ្នា ជាមួយថ្នាំម៉ង់កូហ្សែប (Mancozeb) បាញ់នៅពេលថ្ងៃល្ងាច ៣. កុំស្រោចទឹកជោគជាំពេក	១. ពង្រីកចន្លោះជួរ និងគុម្ពដាំត្រសក់ ២. កំចាត់ស្មៅចង្រៃ និងដំណាំអត់ប្រយោជន៍ ៣. បេះស្លឹកទើបចាប់មានរោគសញ្ញាជម្ងឺ ចេញ រួចយកស្លឹកនេះទៅកប់។ ៤. បាញ់ថ្នាំមេតាឡាក់ស៊ីល (Metalaxyl) ឬ ហូសេទីល-អាល់ (Fosetyl-AI) ការពារជម្ងឺក្នុងតំបន់ដែលមានសំណើមខ្លាំង។

សំគាល់៖ ត្រូវបាញ់ថ្នាំផ្សិតចន្លោះពី៣ទៅ៧ថ្ងៃម្តង នៅពេលថ្ងៃល្ងាច (បាញ់ពេលថ្ងៃត្រង់ ឬ ពេលព្រឹកអាចបង្កឱ្យខ្លាចស្លឹកដំណាំ)។ ថ្នាំផ្សិតត្រូវបាញ់ពីខាងក្រោមនិងខាងលើផ្ទៃស្លឹក។ ជាការប្រសើរ ត្រូវលាយជាមួយទឹកស្អាតដើម្បីឱ្យថ្នាំនៅជាប់នឹងស្លឹកបានយូរ។

៧.២ សត្វល្អិតចង្រៃV

ទ្រីប គឺជាភ្នាក់ងារចម្លងជម្ងឺវីរុសទៅឱ្យដំណាំ ។ វាមានរូបរាងតូចៗ ពិបាកមើល ហើយចូលចិត្តរស់នៅតាមកញ្ចុំ ត្រួយស្លឹក ដែលជាហេតុពិបាកក្នុងការកំចាត់វា។ ទ្រីបផ្លាស់ទីលឿន ដោយសារខ្យល់ហើយជាប្រភេទសត្វល្អិត ត្រូវការពេល ដើម្បីផ្ទេរជម្ងឺវីរុស ពីខ្លួនវា ទៅដំណាំអំឡុងពេលជញ្ជាក់ រុក្ខសដំណាំ ជាពិសេសពួកនេះអាចរស់នៅលើដំណាំបានជាច្រើនប្រភេទ។

វិធានការការពារ និង កំចាត់

- កូនបន្លែត្រូវគ្របសំណាញ់សត្វល្អិតនៅពេលបណ្តុះ
- ជ្រើសយកតែកូនបន្លែគ្មានជម្ងឺទៅដាំ
- ដុតបំផ្លាញកាកសំណល់ដំណាំ និងស្មៅចង្រៃក្នុងចំការ
- ប្រើអន្ទាក់ស្លឹកពណ៌ខៀវ (យកចង្ក់ពណ៌ខៀវលាបការស្លឹកសងខាង) ដាក់នៅជុំវិញចំការ សំរាប់ចាប់ទ្រីប។

សត្វល្អិតចង្រៃទ្រីប

ត្រសក់ដែលបានឆ្លងជម្ងឺវីរុស

របៀបធ្វើអន្ទាក់ចាប់សត្វល្អិតចង្រៃទ្រីប

ការស្លឹកចាប់សត្វល្អិត

លាបការស្លឹកពីលើអន្ទាក់ប្លាស្ទិចពណ៌ខៀវ

ដាក់អន្ទាក់ចង្កេះពីគ្នា ៧ទៅ១០ម៉ែត្រ

- ប្រើថ្នាំពុលកសិកម្មឆ្លាស់គ្នាដើម្បីកំចាត់ដូចជា៖ ថ្នាំ អ៊ីមីដាក្លរីដ (Imidacloprid) ថ្នាំ ធ្យាមេថូសាន់ (Thiamethoxan) ថ្នាំ អាបាមិចទីន (Abamectin) វីថ្នាំអាស្យាឌីរ៉ាចទីន (Azadirachtin) ។
- ត្រូវបាញ់នៅតាមត្រួយស្លឹកដើមឱ្យសព្វ ហើយបាញ់ថ្នាំនៅពេលល្ងាច។

សំគាល់៖

- មិនត្រូវយកថ្នាំពុលកសិកម្មលាយចូលគ្នាច្រើនមុខសំរាប់បាញ់ទេ (ពីព្រោះ ថ្នាំអាចមានប្រតិកម្មជាមួយគ្នាធ្វើឱ្យមិនមានប្រសិទ្ធភាព)។
- ត្រូវជ្រើសរើសយកក្បាលបាញ់ទុយយោ ដែលមានលក្ខណៈសាច់ល្អ ទើបថ្នាំនៅជាប់នឹងដើមស្លឹកបន្លែ
- ត្រូវប្រើទឹកស្អាតលាយជាមួយថ្នាំសំរាប់បាញ់

៨. ការប្រមូលផល

- ទំហំផ្លែត្រសក់បេះទៅតាមតំរូវការទីផ្សារ។
- ត្រូវបេះផ្លែនៅពេលព្រឹក ដោយប្រើកន្ត្រៃ កាត់ទងត្រសក់ដែល មានទំហំល្អម។
- បេះផ្លែជាក់ក្នុងសម្ភារៈ ដែលមានផ្ទៃរលោង ដើម្បីជៀសវាងការកកិត និង ជាំផ្លែ ។
- ចំណាត់ថ្នាក់គុណភាពផ្លែត្រសក់ ជា លេខ ១, ២, ៣។
- ច្រកចង់ដែលមានបរិមាណសមស្របមាន គុណភាពស្ថិតទន់។
- ចង់ត្រូវចោះរន្ធតូចៗ ដើម្បីឲ្យមានខ្យល់ចេញ ចូល កុំឱ្យក្តៅស្លាក។
- ជៀសសវាងច្រកបន្លែច្រើនហួសបរិមាណ។ ហាមប្រើសម្ភារៈគ្មានខ្យល់ចេញចូល ព្រោះវាធ្វើ ឲ្យបន្លែខូចគុណភាព (ទន់ ប្រេតណ៍លឿង និង ងាយរលួយ)។

៩. ការកត់ត្រាចំណាយចំណូលផលិតកម្ម និង វិភាគសេដ្ឋកិច្ច

៩.១. ការកត់ត្រាចំណាយចំណូលផលិតកម្ម

ការកត់ត្រាទុកនូវតួលេខនៃចំណាយចំណូល មានសារៈសំខាន់ណាស់ ។ មាន ហេតុផលជាច្រើន ដែលគេ ចាំបាច់ត្រូវកត់ត្រាជាប្រចាំ ពីចំណាយចំណូលផលិតកម្ម ។ ហេតុផលចម្បងមួយចំនួន មានដូចជា៖

ប្រសិនបើគ្មានការកត់ត្រាពីអ្វីដែលត្រូវបានចំណាយ ហើយអ្វីដែលបានចំណូលនោះទេ យើងនឹងមិនអាចដឹង បានទេ ថា តើ មុខជំនួញ (ដូចជា ការដាំបន្លែ) របស់យើង ខាត ឬ ចំណេញ? ចូរចងចាំថា ការទទួលបានប្រាក់ ចំណូលរាល់ថ្ងៃ មិនមានន័យថា យើងបានទទួលប្រាក់ចំណេញនោះទេ ។

ប្រសិនបើយើងដឹងច្បាស់ពីមុខចំណាយ និង មុខចំណូលច្បាស់លាស់ យើងអាចរកវិធីដើម្បី គ្រប់គ្រងជំនួញ ឲ្យបានកាន់តែល្អ កាន់តែបានចំណេញច្រើន។

កំណត់ត្រាអាចត្រូវប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើផែនការចំណាយនៅពេលអនាគត ពីព្រោះយើងអាចដឹងពីតំលៃ និង ធនធានដែលត្រូវចំណាយ ។

គោលដៅចម្បងនៃធ្វើជំនួញ ឬ ផលិតកម្មអ្វីមួយ គឺរកបានចំណេញ និង កាន់តែចំណេញច្រើន ។ ប្រាក់ ចំណេញ ជា ផលសង (ឬ តាមខុសគ្នាជាវិជ្ជមាន) រវាង ប្រាក់ចំណូល (បានមកពីការលក់ផលិតផល ឬ សេវាកម្ម) និង ប្រាក់ចំណាយទាំងអស់ ។ ចំណាយ អាចបែងចែកជា ២ ប្រភេទ គឺ ៖

(១) ចំណាយថេរ (មិនប្រែប្រួល*) គឺជា ចំណាយមូលធន ដែលប្រើមួយសារមិនខូច ឬ មិនអស់ ដូចជា ដី សំណង់ ឃ្លាំង សំភារៈសាងសង់ទ្រើងត្រសក់ ធុងស្រោច ម៉ាស៊ីនបូមទឹក ប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដំណាក់ទឹក រោងបណ្តុះ ផ្សិត ទ្រុងមាន់ គ្រឿងចក្រ..... ដែលមានតំលៃ (ត្រូវកាត់រំលោះ) ជាប្រចាំ ទោះជាមានការផលិត ឬក៏ គ្មានការផលិត ក៏ដោយ ។ ដោយសារឧបករណ៍ និង សម្ភារៈ ក្នុងមុខចំណាយមិនប្រែប្រួល ទាំងនេះ អាចប្រើបានច្រើនដង (ប្រើម្តង មិនអស់) ហើយ អាចប្រើនៅក្នុងផលិតកម្ម សារក្រោយៗ បានទៀតនោះ គេត្រូវគិតរំលោះវា ជាច្រើនសារ/ដង ។ ការ កំណត់ចំនួនសាររំលោះថ្លៃឧបករណ៍ និង សម្ភារៈ ក្នុងប្រភេទចំណាយថេរនេះ អាចគិតបានច្រើនបែប ដូចជា តាម ចំនួនសារ (ដង) ផលិតកម្ម តាមអាយុកាល (រយៈពេល) អាចនៅប្រើបានរបស់វា ។

* មិនប្រែប្រួល បានន័យថា៖ នៅពេលទិញ ឬ សាងសង់ហើយ (គឺថា បានចំណាយហើយ) នោះបើបានប្រើ ឬ មិនបានប្រើក្តី សម្រាប់ការផលិតទំនិញ(ផលិតផល)អ្វីមួយ ក៏ដោយ ក៏គុណតាម (គឺថា វាក្លាយបន្តិចម្តងៗ ទៅជារបស់ចាស់ សឹកអចរិល.....) ហើយ តំលៃរបស់វា នឹងត្រូវបាត់បង់បន្តិចម្តងៗ ទៅតាមនោះដែរ។

ដើម្បីឲ្យដឹងច្បាស់ ថាតើគោលដៅជោគជ័យជំនួញ សម្រេចបានត្រឹមណានោះ គេត្រូវការព័ត៌មានជាចាំបាច់ ដែលមិនអាចរកបាន ក្រៅពីការកត់ត្រាជាប្រចាំ និង បានត្រឹមត្រូវរបស់យើង នោះឡើយ ។ ការកត់ត្រា អាចផ្ដោតលើ ការប្រមូលព័ត៌មានចាំបាច់ សម្រាប់វិភាគចំណាយ និង ចំណេញ និង តម្រង់ទិសមុខរបរ ឬ ផលិតកម្ម តាមពេល វេលា ឲ្យចំនឿយតបតាមតម្រូវការទីផ្សារ និង ទៅអនាគតខាងមុខ ។ ខាងក្រោមនេះ ជាទម្រង់កត់ត្រាគំរូសាមញ្ញមួយ ដែលកសិករ (អ្នកដាំបន្លែ) អាចប្រើសម្រាប់កត់ត្រាចំណាយ ចំណូលរបស់ខ្លួន ។

[illegible][illegible]

៩.២. តារាងគំរូ សម្រាប់វិភាគចំណាយចំណូលផលិតកម្មដំណាំបន្លែ

កសិករ:	នៅ:
ដំណាំ: (ត្រសក់ទ្រីង)	ពូជ:
ថ្ងៃចាប់ផ្តើម:	ថ្ងៃប្រមូលផល:
ផ្ទៃដី: (ម៉ែត្រការ៉េ)	ចំនួនដើម:

បរិយាយ	ឯកតា	ចំនួន ឯកតា	តម្លៃ ១ ឯកតា	ទឹកប្រាក់ សរុប	ចំនួនសា រំលោះ	ប្រាក់សរុប ១ រដូវ (រៀល)
១-ចំណូល						
ក-ប្រាក់ចំណូលដែលលក់បាន	គីឡូក្រាម					
ខ-មិនមែនជាប្រាក់ចំណូល(ហូប)	គីឡូក្រាម					
ចំណូលសរុប		A				
២ក-ចំណាយប្រែប្រួល						
កម្លាំងពលកម្ម (សរុប ១រដូវដាំដុះ)	ថ្ងៃ (ឬ ម៉ោង)					
គ្រាប់ពូជ	កញ្ចប់					
ជីគីមី	សរុបរួម					
ជីធម្មជាតិ	គីឡូក្រាម					
ជីទឹកជំនួយលូតលាស់	កញ្ចប់					
ថ្នាំកំចាត់ជម្ងឺផ្សិត	សរុបរួម					
ថ្នាំកំចាត់សត្វល្អិត	សរុបរួម					
ម៉ាស៊ីនបូមទឹក	ប្រេងដែលប្រើ					
អន្ទាក់ចាប់សត្វល្អិត	ឈុត					
សរុបចំណាយ ប្រែប្រួល (TVC)						
៣ក-ចំណេញ ធៀប ចំណាយប្រែប្រួល						
២ខ-ចំណាយមិនប្រែប្រួល/ថេរ						
កៅស៊ូប្លាស្ទិចគ្របដីរង	ម៉ែត្រ					
បង្គោលចំណារ/ទ្រើង	ដើម					
ខ្សែទ្រើង	គីឡូក្រាម					
ថាសបណ្តុះកូន	ថាស					
សំណាញ់ទ្រើង	ជុំ					
សរុបចំណាយមិនប្រែប្រួល ថេរ (TFC)						
២គ-ចំណាយសរុប (TC = TVC+TFC)						
៣ខ-ចំណេញ ធៀប ចំណាយសរុប (TC)						
ថ្លៃដើម ១ គីឡូ (រៀល)						= TC / A
ចំណេញ ១ គីឡូ (រៀល)						= B / A

